

Dobrodošli na

Trening Modul 7:

Prerano zaključivanje II

Brzoplete odluke

Često donosimo zaključke bez poznavanja cijele istine.

➤ Razlozi/prednosti: ???

➤ Mane: ???

Brzoplete odluke

Često donosimo zaključke bez poznavanja cijele istine.

- Razlozi/prednosti: ušteda vremena, osjećaj sigurnosti, možemo izgledati upućeno i kompetentno drugima (“Loša odluka je bolja nego da ne odlučim ništa.”)
- Mane: ???

Brzoplete odluke

Često donosimo zaključke bez poznavanja cijele istine.

- Razlozi/prednosti: ušteda vremena, osjećaj sigurnosti, možemo izgledati upućeno i kompetentno drugima (“Loša odluka je bolja nego da ne odlučim ništa.”)
- Mane: rizik za donošenje pogrešne i opasne odluke...

Prerano zaključivanje

U kakvim situacijama donosimo zaključke bez znanja cjelokupne istine?

Kad?	Primjer
...kad imamo ograničen pristup informacijama	???
... kad imamo neko prethodno iskustvo, iz kojeg generalizujemo	???
...kad odluka nije bitna	???

Prerano zaključivanje

U kakvim situacijama donosimo zaključke bez znanja cjelokupne istine?

Kad?	Primjer
...kad imamo ograničen pristup informacijama	Intervju za posao: ograničena mogućnost da se u startu znaju novo radno mjesto i nove kolege (“kupiti svinju u kutiji”).
... kad imamo neko prethodno iskustvo, iz kojeg generalizujemo	???
...kad odluka nije bitna	???

Prerano zaključivanje

U kakvim situacijama donosimo zaključke bez znanja cjelokupne istine?

Kad?	Primjer
...kad imamo ograničen pristup informacijama	Intervju za posao: ograničena mogućnost da se u startu znaju novo radno mjesto i nove kolege (“kupiti svinju u kutiji”).
... kad imamo neko prethodno iskustvo, iz kojeg generalizujemo	Prevelika generalizacija može voditi predrasudi (“vidio jedno vidio sve”).
...kad odluka nije bitna	???

Prerano zaključivanje

U kakvim situacijama donosimo zaključke bez znanja cjelokupne istine?

Kad?	Primjer
...kad imamo ograničen pristup informacijama	Intervju za posao: ograničena mogućnost da se u startu znaju novo radno mjesto i nove kolege (“kupiti svinju u kutiji”).
... kad imamo neko prethodno iskustvo, iz kojeg generalizujemo	Prevelika generalizacija može voditi predrasudi (“vidio jedno vidio sve”).
...kad odluka nije bitna	Biranje kolača, boje čarapa, vrste ručka itd. ...

Brzoplete odluke “u akciji”

Domen	Primjer
<p data-bbox="19 428 241 485">Varalica</p> <p data-bbox="115 871 454 956">Kapetan grada Koepenick (statutua)</p>	<p data-bbox="550 428 1903 856">1906 godine, varalica W. Voigt se prikrivao kao general i preuzeo komandu nad grupom legitimnih vojnika. Gradska skupština Köpenick (Njemačka) je bila zauzeta pod njegovom komandom, major je uhapšen, i ukradeno je gradsko bogatstvo. Varalici, koji nikad nije bio u vojsci, se vjerovalo samo zbog uniforme i vojničkog držanja. Uhapšen je deset dana kasnije.</p>

Brzoplete odluke “u akciji”

- Urbane legende -
Marlboro posjeduje KKK?

legenda	za & protiv	“dokaz”
<p>Još od sredine 1980ih postoje glasine da oznake Marlboro pakovanja upućuju na Klu Klux Klan vlasništvo</p>	<p>za: ???</p> <p>protiv: ???</p>	 <p>Mar = mar = jew? lboro = orobl = horrible-užasni</p>

Brzoplete odluke “u akciji”

- Urbane legende -
Marlboro posjeduje KKK?

legenda	za & protiv	“dokaz”
<p>Još od sredine 1980ih postoje glasine da oznake Marlboro pakovanja upućuju na Klu Klux Klan vlasništvo</p>	<p>za:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Crveni okvir na bijeloj poleđini formira veliko slovo “K” • “Mar” odozgo nagore se čita kao “jew” – “lboro” obrnuto izgleda kao “horrible”-užasan = “horrible jew”-užasan Jevrej (vidi desno) • Za moto “veni, vidi, vici” (dođoh, vidjeh, pobjedih) se vjeruje da je slogan KKK. <p>protiv: ???</p>	 <p>Mar = $\text{Mar} = \text{jew?}$</p> <p>lboro = orobl = horrible-užasni</p>

Brzoplete odluke “u akciji”

- Urbane legende -
Marlboro posjeduje KKK?

legenda	za & protiv	“dokaz”
<p>Još od sredine 1980ih postoje glasine da oznake Marlboro pakovanja upućuju na Klu Klux Klan vlasništvo</p>	<p>za:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Crveni okvir na bijeloj poledini formira veliko slovo “K” • “Mar” odozgo nagore se čita kao “jew” – “lboro” obrnuto izgleda kao “horrible”-užasan = “horrible jew”-užasan Jevrej (vidi desno) • Za moto “veni, vidi, vici” (dođoh, vidjeh, pobjedih) se vjeruje da je slogan KKK. <p>protiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Marlboro je osnovao Philipp Morris, englez; nema veze sa KKK • Marlboro je dobio ime po ulici đe se nalaze londonske fabrike: Marlborough ulica • Moto nije povezan sa KKK	 <p>Mar = $\text{mar} = \text{jew}?$</p> <p>lboro = $\text{orobl} = \text{horrible-užasni}$</p>

Brzoplete odluke “u akciji” - Urbane legende -

Da li je Kju Klux Klan vlasnik Malbora?

Ne!

Kako nastaju ove teorije zavjere?

???

Kako nastaju ove teorije zavjere?

- Često su privlačnije nego stvarnost!
- Bazirane su na činjenicama koje je teško provjeriti ili dokazati (npr.- “Veni, Vidi, Vici” moto Kju Klux Klana ? pogrešno!), i neki im ljudi naivno vjeruju.
- Odbijaju dodatna objašnjenja (npr. ime “Marlboro” reanžirano naprijed i nazad može značiti mnogo stvari; npr. Mogu se naći riječi roba i Roma)
- Legende su nekad bazirane na činjenicama koje su izvučene iz konteksta. Značenje tih detalja je takođe preuveličano (na prvi pogled, tri crvena k su impresivna, ali oni ne dokazuju ništa).

Kako nastaju ove teorije zavjere?

- Postoje brojni primjeri u historiji kad su manjine bile lažno okrivljavane za katastrofalne događaje na koje se ne može uticati. Na primjer, u srednjevjekovnom dobu su za slabu žetvu često okrivljavali vještice ili religijske manjine.
- Ova prosta objašnjenja smanjuju tenziju i strah i dovode do iluzije kontrole.

Zašto mi ovo radimo?

1. Studije pokazuju da mnogi ljudi koji imaju psihozu [ali ne svi!] donose odluke na bazi malo informacija. Ovaj tip odlučivanja može lako voditi greškama, upoređujući sa tipom odlučivanja koje uključuje pažljivo uzimanje u obzir svih dostupnih informacija.

Zašto mi ovo radimo?

1. Studije pokazuju da mnogi ljudi koji imaju psihozu [ali ne svi!] donose odluke na bazi malo informacija. Ovaj tip odlučivanja može lako voditi greškama, upoređujući sa tipom odlučivanja koje uključuje pažljivo uzimanje u obzir svih dostupnih informacija.
2. Percepcija realnosti za mnoge [ali ne za sve!] ljude koji imaju psihozu je oštećena. Uzimaju se u obzir nemoguće interpretacije koje bi većina ljudi ignorisala.

Kako prerano zaključivanje favorizuje nastanak pogrešnih interpretacija tokom psihoze-primjeri

Događaj	Objašnjenje tokom psihoze	Šte se zaista desilo
Tvoj datum otpusta je pomjeren unaprijed.	Ubjeđen/a si da su doktori odustali.	Neočekivano, pojavio se slobodan krevet u Domu za stare.
Misao “bezvrijedan/na si” odzvanja u tvojoj glavi.	Ubjeđen/a si da je ovo uzrokovano telefonskom antenom na krovu.	Većina ljudi doživi samoponižavajuće misli s vremena na vrijeme.
Terapeut kaže riječ koju si upravo htio/htjela da kažeš.	Terapeut može da ti čita misli.	Riječ je bila dostupna iz konteksta.

Vježba

- U sledećim vježbama će vam se pokazati različite slike. Molimo Vas pokušajte da pronađete korektan naziv za svaku sliku i isključite “neprikladni”.

Vježba

- U sledećim vježbama će vam se pokazati različite slike. Molimo Vas pokušajte da pronađete korektan naziv za svaku sliku i isključite “neprikladni”.
- Prodiskutijte *za i protiv* za svaku od interpretacija.

Vježba

- U sledećim vježbama će vam se pokazati različite slike. Molimo Vas pokušajte da pronađete korektan naziv za svaku sliku i isključite “neprikladni”.
- Prodiskutujte *za i protiv* za svaku od interpretacija.
- Molimo Vas takođe navedite nivo povjerenja u Vašu procjenu

Vježba

- U sledećim vježbama će vam se pokazati različite slike. Molimo Vas pokušajte da pronađete korektan naziv za svaku sliku i isključite “neprikladni”.
- Prodiskutujte *za i protiv* za svaku od interpretacija.
- Molimo Vas takođe navedite nivo povjerenja u Vašu procjenu
- Obratite posebnu pažnju na dijelove slike koji jasno isključuju određene interpretacije.

- a. Priznanje preljube
- b. Udvaranje
- c. Saznanje o rođakovoj smrti
- d. Prodavac cvijeća

- a. Priznanje preljube
- b. Udvaranje (Karl Zewy)
- c. Saznanje o rođakovoj smrti
- d. Prodavac cvijeća

- a. Redovnik
- b. Pijanica
- c. Hemičar koji čita
- d. Knjiški moljac

- a. Redovnik
- b. Pijanica
- c. Hemičar koji čita (Johann Peter von Langer, 1756-1824)
- d. Knjiški moljac

- a. Službenikova soba
- b. Umišljeni invalid
- c. Jadni poeta
- d. Sklonište za beskućnike

- a. Službenikova soba
- b. Umišljeni invalid
- c. Jadni poeta (Carl Spitzweg, 1835)
- d. Sklonište za beskućnike

- a. Zla vještica
- b. Zločasti dječak
- c. Kradljivac cipela
- d. Opomena

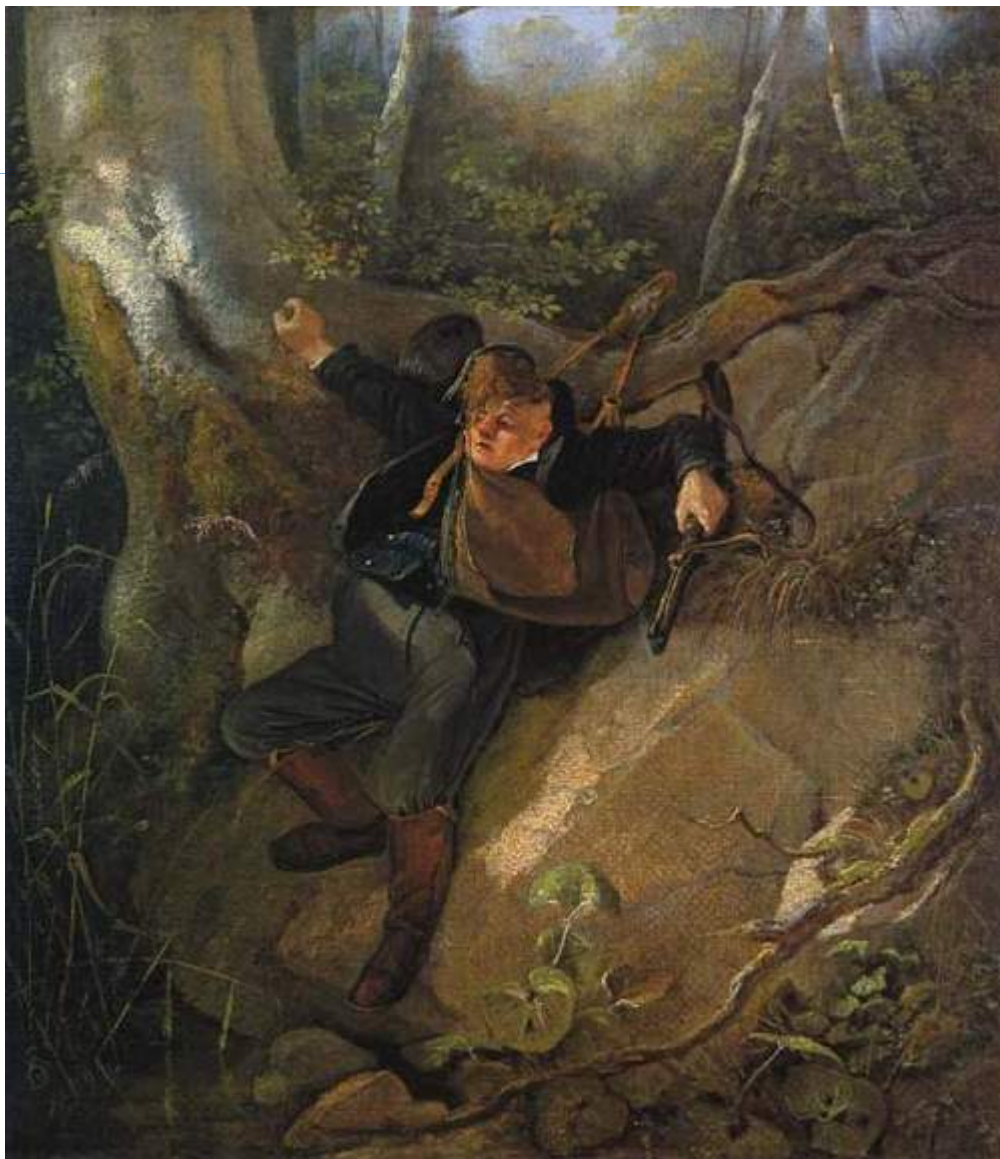
- a. Zla vještica
- b. Zločasti dječak
- c. Kradljivac cipela
- d. Opomena (Ferdinand Georg Waldmüller, 1846)

- a. Posjeta
- b. Udubljen u studije
- c. Poeta
- d. Djedova biblioteka

- a. Posjeta (Carl Spitzweg, 1849)
- b. Udubljen u studije
- c. Poeta
- d. Djedova biblioteka

- a. Obrada zvjeri
- b. Pijanica
- c. Noćna mora
- d. Nezgoda u lovu

- a. Obrada zvjeri
- b. Pijanica
- c. Noćna mora
- d. Nezgoda u lovu (Carl Spitzweg, 1839)

- a. Pijanka
- b. Kozakovo pismo
- c. Rvanje rukama
- d. Prije bitke

- a. Pijanka
- b. Kozakovo pismo (Ilja Jefimowitsch Repin, 1891)
- c. Rvanje rukama
- d. Prije bitke

- a. Dječja rođendanska zabava
- b. Učenik
- c. Skitnicin odmor
- d. Optičar

- a. Dječja rođendanska zabava
- b. Učenik
- c. Skitnicin odmor
- d. Optičar (Frederick Daniel Hardy, 1826-1911)

- a. Salamankin trovač
- b. Seviljski prodavač vode
- c. Testiranje vina u Malagi
- d. Madridski pijanica

- a. Salamankin trovač
- b. Seviljski prodavač vode
(Diego Velázquez, 1623)
- c. Testiranje vina u Malagi
- d. Madridski pijanica

- a. Kavaljer
- b. Nedeljna šetnja
- c. Udovac
- d. Uvrijeđeni ljubavnik

- a. Kavaljer
- b. Nedeljna šetnja
- c. Udovac (Carl Spitzweg, 1844)
- d. Uvrijeđeni ljubavnik

- a. Pedikira
- b. Konsultacija
- c. Amputacija
- d. Obožavalac

- a. Pedikira (Edgar Degas, 1873)
- b. Konsultacija
- c. Amputacija
- d. Obožavalac

- a. Skupa potraga
- c. Ilegalni ulazak

- b. Beskućnici
- d. Kradljivci voća

- a. Skupa potraga
- c. Ilegalni ulazak

- b. Beskućnici
- d. Kradljivci voća (Hermann Kauffmann, 1848)

- a. Žetva
- b. Nočná molitva
- c. Sahrana
- d. Saboter

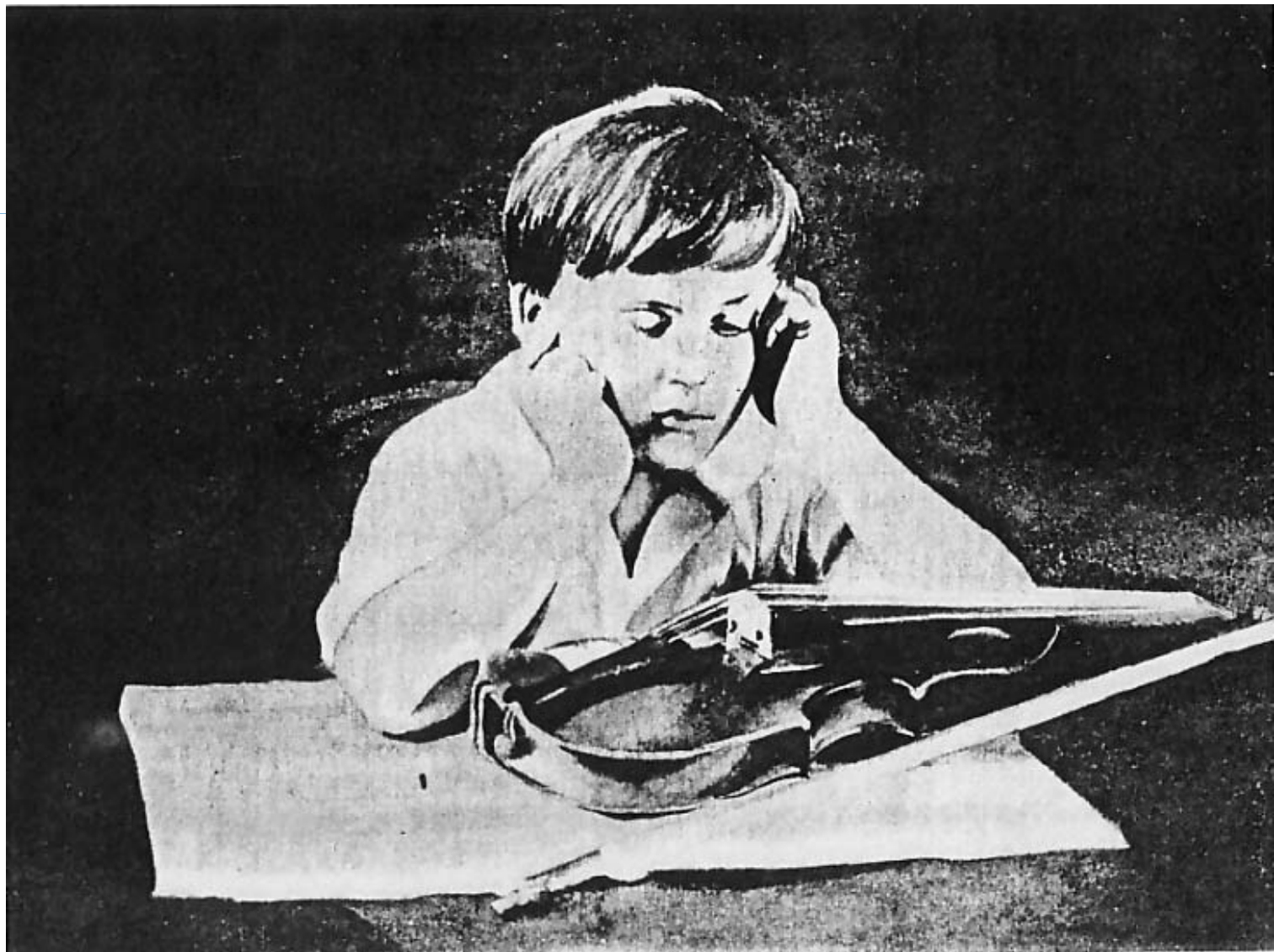
- a. Žetva
- b. Nočná molitva (Jean-François Millet, 1859)
- c. Sahrana
- d. Saboter

- a. Šetnja
- b. Čekanje ribljeg broda
- c. Vožnja
- d. Bjeg

- a. Šetnja
- b. Čekanje ribljeg broda (Philip Lodewijk F. Sadée, 1837-1904)
- c. Vožnja
- d. Bjeg

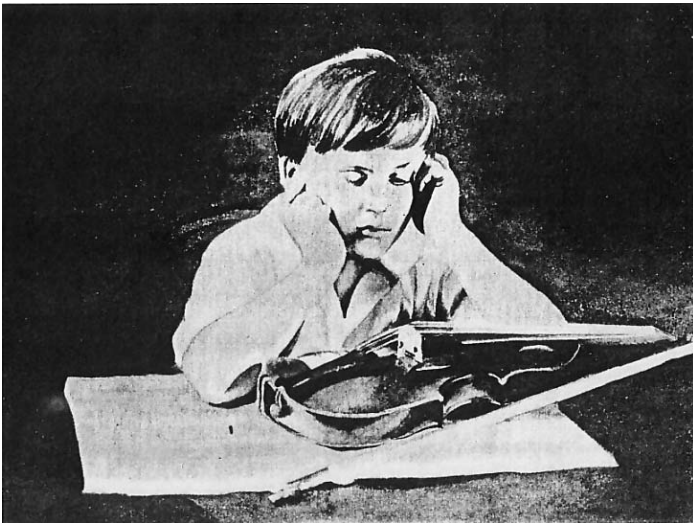
Šta se ovde dešava?

Dječak mrzi da svira violinu ali ga njegovi roditelji primoravaju .

Slijepi dječak želi da bude sposoban da svira violinu

Dječak je slomio očevu skupocjenu violinu i boji se da mu kaže

Dječak je talentovani muzičar koji se koncentriše prije njegovog nastupajućeg koncerta.

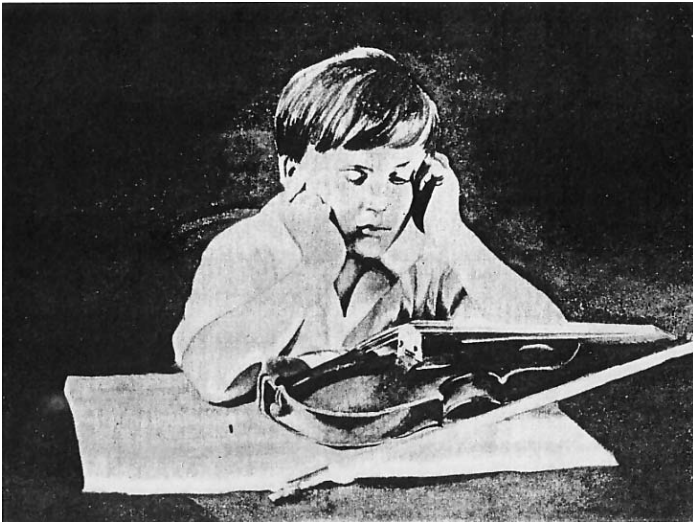

Dječak mrzi da svira violinu ali ga njegovi roditelji primoravaju .

Slijepi dječak želi da bude sposoban da svira violinu

Dječak je slomio očevu skupocjenu violinu i boji se da mu kaže

Dječak je talentovani muzičar koji se koncentriše prije njegovog nastupajućeg koncerta.

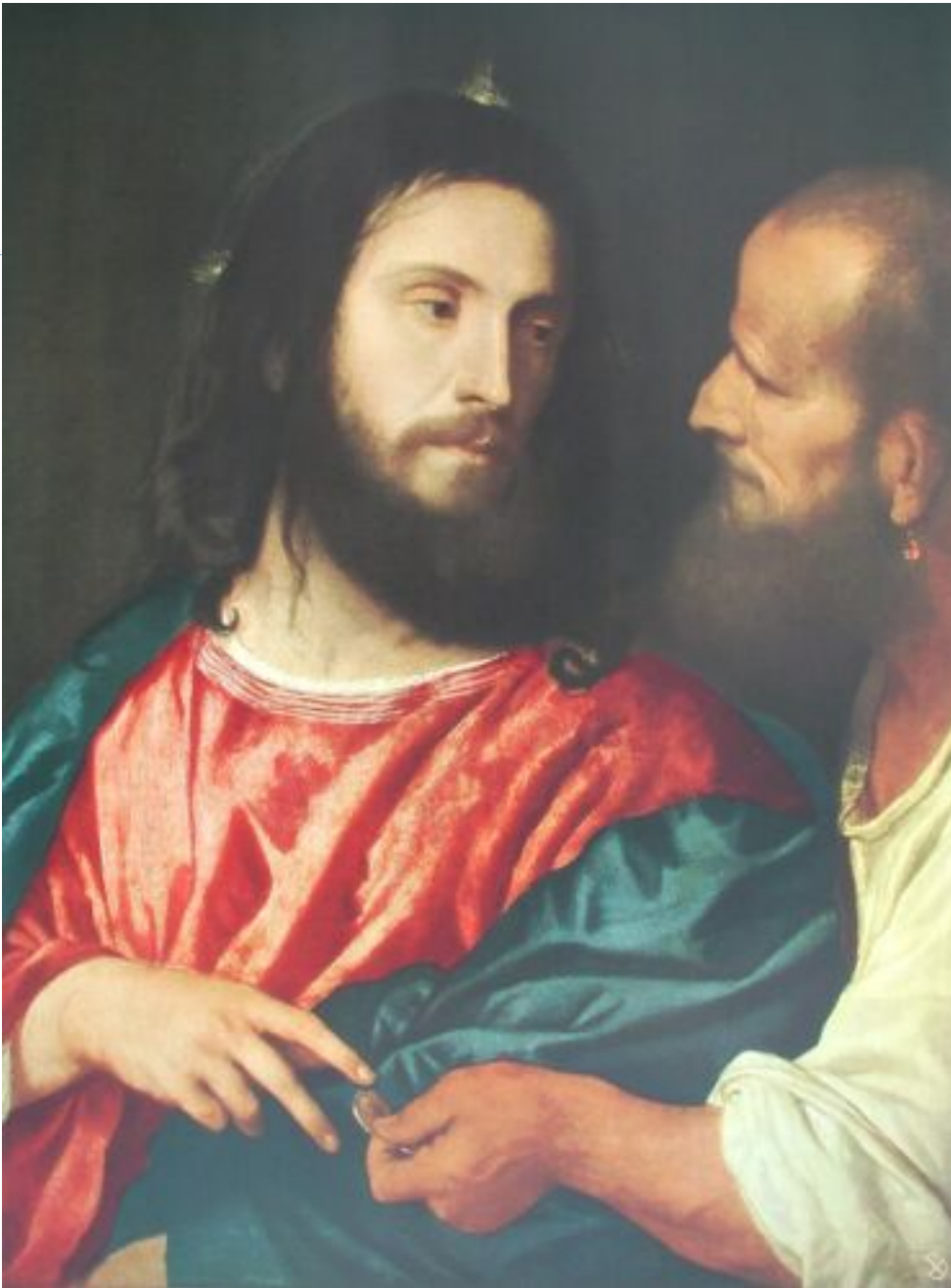

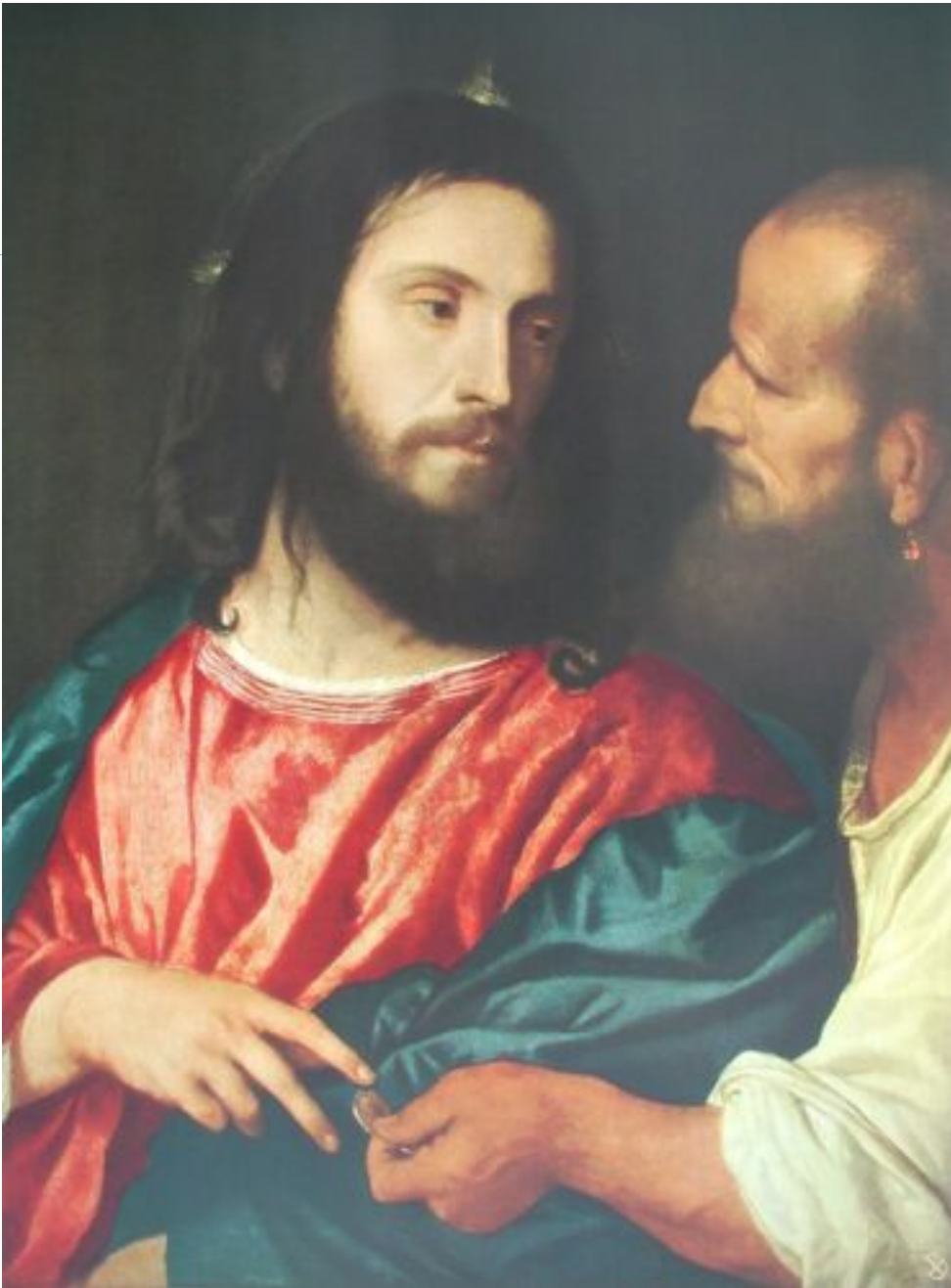
- a. Ljubavno pismo
- b. Zločasti komšija
- c. Premještanje
- d. Topograf

- a. Ljubavno pismo (Carl Spitzweg, 1860)
- b. Zločasti komšija
- c. Premještanje
- d. Topograf

- a. Korupcija
- b. Mesija
- c. Porez na zemlju
- d. Plemić i gusar

- a. Korupcija
- b. Mesija
- c. Porez na zemlju (Tizian, 1524)
- d. Plemić i gusar

a. Pijanac

b. Ogovaranje žene

c. Poziv za ples

d. Ručak povodom sahrane

a. Pijanac

b. Ogovaranje žene

c. Poziv za ples (Peter Buamgartner,
1834-1911)

d. Ručak povodom sahrane

- a. Svjedok ubistva
- b. Drama
- c. Na filmu
- d. Mlada u bijegu

- a. Svjedok ubistva
- b. Drama (Daumier Honoré, 1831/32)
- c. Na filmu
- d. Mlada u bijegu

Prenos u svakodnevni život

Ciljevi učenja:

- Kad su odluke značajne i ozbiljne, bolje je izbjegavati brzoplete odluke i uzeti u obzir sve relevantne informacije (“bolje sigurno nego žaliti”).

Prenos u svakodnevni život

Ciljevi učenja:

- Kad su odluke značajne i ozbiljne, bolje je izbjegavati brzoplete odluke i uzeti u obzir sve relevantne informacije (“bolje sigurno nego žaliti”).
- Primjer: Čovjek mrmlja: *da li je pijan?*
- Pogledajte ga izbliza: da li dolazi iz bara i ima zadah na alkohol?
Čovjek može patiti od poremećaja govora posle moždanog udara, ili ima drugo oštećenje govora.

Prenos u svakodnevni život

Ciljevi učenja:

- Kad su odluke značajne i ozbiljne, bolje je izbjegavati brzoplete odluke i uzeti u obzir sve relevantne informacije (“bolje sigurno nego žaliti”).
- Primjer: Čovjek mrmlja: *da li je pijan?*
- Pogledajte ga izbliza: da li dolazi iz bara i ima zadah na alkohol?
Čovjek može patiti od poremećaja govora posle moždanog udara, ili ima drugo oštećenje govora.
- Podsjetite se da brzoplete odluke povećavaju rizik za grešku.
- Za događaje od malog značaja, moramo djelovati isto tako brzo (npr. Biranje tipa jogurta, tipa kolača).

Prenos u svakodnevni život

Ciljevi učenja:

- Kad su odluke značajne i ozbiljne, bolje je izbjegavati brzoplete odluke i uzeti u obzir sve relevantne informacije (“bolje sigurno nego žaliti”).
- Primjer: Čovjek mrmlja: *da li je pijan?*
- Pogledajte ga izbliza: da li dolazi iz bara i ima zadah na alkohol?
Čovjek može patiti od poremećaja govora posle moždanog udara, ili ima drugo oštećenje govora.
- Podsjetite se da brzoplete odluke povećavaju rizik za grešku.
- Za događaje od malog značaja, moramo djelovati isto tako brzo (npr. Biranje tipa jogurta, tipa kolača).
- Ljudski je griješiti – budite spremni za mogućnost da niste u pravu.

Kako je ovo povezano sa psihozom?

Mnogi ljudi [ali ne svi!] koji imaju psihozu su skloni da prerano donose zaključke i formiraju ekstremna mišljenja. Ovaj način razmišljanja može biti intenzivniji kad je neko pod pritiskom i želi to izbaciti iz sebe.

Kako je ovo povezano sa psihozom?

Mnogi ljudi [ali ne svi!] koji imaju psihozu su skloni da prerano donose zaključke i formiraju ekstremna mišljenja. Ovaj način razmišljanja može biti intenzivniji kad je neko pod pritiskom i želi to izbaciti iz sebe.

Pravi primjer: Elvis želi da vozi do svog fakulteta autom, ali ne može da nađe ključeve. Misli da je čuvar ukrao njegove ključeve, da bi ga zaustavio da ne vozi do kampusa.

Prošlost: Ubjeđen je da ljudi sa fakulteta žele da ga isključe.

Ali!: Zašto bi čuvar bio zainteresovan za isključenje Elvise sa fakulteta; kako je došao do ključeva?

Kako je ovo povezano sa psihozom?

Mnogi ljudi [ali ne svi!] koji imaju psihozu su skloni da prerano donose zaključke i formiraju ekstremna mišljenja. Ovaj način razmišljanja može biti intenzivniji kad je neko pod pritiskom i želi to izbaciti iz sebe.

Pravi primjer: Elvis želi da vozi do svog fakulteta autom, ali ne može da nađe ključeve. Misli da je čuvar ukrao njegove ključeve, da bi ga zaustavio da ne vozi do kampusa.

Prošlost: Ubjeđen je da ljudi sa fakulteta žele da ga isključe.

Ali!: Zašto bi čuvar bio zainteresovan za isključenje Elvise sa fakulteta; kako je došao do ključeva?

Prije nego što nekoga ozbiljno optužite, trebali biste skupiti informacije iz što više izvora i trebali biste porazgovarati o različitim objašnjenjima sa ljudima kojima vjerujete.

Hvala Vam na pažnji!

Pictures used in this module are reproduced with indirect (creative commons license) or direct permission of the artists listed below, for which we would like to express our gratitude! A full list can be obtained via www.uke.de/mkt. If we have involuntarily breached copyright, please accept our apologies. In this case, we kindly ask creators for their permission to use their work under the "fair use" policy.

Die in diesem Modul verwendeten Bilder wurden mit der indirekten (creative commons Lizenz) oder direkten Zustimmung der untenstehenden Künstler reproduziert, wofür wir uns herzlich bedanken möchten! Eine vollständige Liste ist hinterlegt auf www.uke.de/mkt. Sollten wir unbeabsichtigt gegen das Urheberrecht verstoßen haben, so bitten wir dies vielmals zu entschuldigen und bitten nachträglich um die Verwendungserlaubnis.

Name Photographer/Artist Name Fotograf/Künstler/	Source/ Quelle	Picture Name/ Name des Bildes	CC = used with corresponding creative commons license; PP = used with personal permission of artist CC = genutzt unter creative commons Lizenz, PP = verwendet mit persönlicher Zustimmung des Künstlers	Description/Kurzbeschreibung
Gertrud K.	flickr	Der Hauptmann von Köpenick	CC	The captain of Koepenick/Hauptmann von Köpenick
miss_blackbutterfly	flickr	"One thousand Americans stop smoking every day - by dying. They say Nicotine patches are great. Stick one over each eye and you can't find your cigarettes."	CC	Marlboro cigarette boxes/Marlboro Zigarettschachteln

All reproduced paintings are in the public domain because their copyright has expired (all artists died more than 70years ago).

Alle abgebildeten Kunstwerke sind gemeinfrei („public domain“), da die Schutzfrist des Urheberrechts unseres Wissens abgelaufen ist („public domain“; alle Künstler verstarben vor mindestens 70 Jahren). Alle Reproduktionen gelten ebenfalls als gemeinfrei.

Mit freundlicher Unterstützung der Janssen-Cilag GmbH*
With kind support of Janssen-Cilag

* 4000 € für die Verbesserung und Verbreitung des Trainings
4000 € for the improvement and distribution of the training